

**Семенюк Д. О., студентка
Підгорна А. Б., к. філол. н., доцент
Національний університет «Запорізька політехніка»**

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Метою будь-якого перекладу є досягнення адекватності, тобто вичерпної передачі не тільки змісту оригіналу, а і повної функціональної відповідності йому. Для текстів суспільно-політичної спрямованості характерною відмінністю є наявність спеціальної термінології, причому деякі з термінів складні. Це ж вимагає від

перекладача однозначності та чіткості під час перекладу. Перекладач має бути дуже обережним, тому що існує ціла низка слів, які не мають еквівалента в українській мові і перекладати їх треба залежно від контексту, іноді описово. Такі тексти містять велику кількість «фальшивих друзів перекладача» та багатоскладних англійських слів, що ускладнює переклад.

Виділяють такі способи перекладу термінів: 1) переклад за допомогою словникових відповідників; 2) транскодування; 3) калькування; 4) контекстуальна заміна; 5) описовий переклад. Найбільш поширеним способом перекладу є переклад за допомогою лексичного еквіваленту. Можна навести такі приклади перекладу через пошук лексичних відповідників: *civil servant* – громадський службовець, *order-in-council* – урядовий декрет, *stowaway* – безбілетний пасажир, *resignation* – відставка, *deputy minister* – замісник міністра, *press group* – ініціативна група, *party in power* – правляча партія, *disbandment* – розпуск, *joint session* – об'єднане засідання, *governor general* – генерал-губернатор, *term of office* – термін перебування на посаді, *government house* – офіційна резиденція губернатора, *private council* – таємна рада, *day in court* – надана можливість бути вислуханим у суді, *backbench MPs* – рядові члени Парламенту.

Способом калькування, тобто способом перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом заміни її складових частин (морфем або слів) їх лексичними відповідниками у мові перекладу, перекладаються такі терміни: *public hearing* – публічне слухання, *Oath of Allegiance* – клятва у вірності, *Defender of the Faith* – захисник віри.

Транскодування є також досить вживаним способом перекладу термінів суспільно-політичної тематики, проте при перекладі юридичної термінології використовується досить рідко. В.І. Карабан виокремлює чотири види транскодування [1, с. 282]: 1) транскрибування (коли літерами мови перекладу передається звукова форма слова вихідної мови): *Lobby* – лобі, *President* – президент, *Cabinet* – Кабінет (Міністрів); 2) транслітерування (слово вихідної мови передається по літерах): *immigrant* – іммігрант; 3) змішане транскодування (переважне застосування транскрибування з елементами транслітерування): *Speaker* – Спікер, *Leader* – Лідер; 4) адаптивне транскодування (коли форма слова в вихідній мові дещо адаптується до фонетичної та граматичної структури мови перекладу): *Opposition* – опозиція, *Party* – партія, *General Assembly* – Генеральна Асамблея, *Jurisdiction* – юрисдикція, *plebiscite* – плебісцит.

Описовий переклад – це такий прийом перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, коли термін у мові перекладу замінюється словосполученням, яке адекватно передає зміст цього терміна [1, с. 297]. Такий спосіб перекладу найбільш точно передає зміст поняття, оскільки відбиває його основні ознаки, проте при

перекладі суспільно-політичних термінів він не є досить вживаним способом перекладу. Юриспруденція та політика набули вже достатнього розвитку в українському соціумі, тому при перекладі термінів до такого способу вдаються досить рідко: *submission* – письмове пояснення, подане на розгляд, *day in court* – надана можливість бути вислуханим у суді; *affidavit* – письмове свідчення під присягою, *recorded vote* – голосування, яке заноситься у протокол засідання.

Отже, при перекладі термінів суспільно-політичної сфери можуть використовуватись такі способи: 1) пошук лексичного відповідника; 2) транскодування; 3) калькування, 4) описовий переклад. Переклад за допомогою лексичного відповідника і транскодування є найпоширенішими способами перекладу суспільно-політичної термінології. Було використано також лексичні трансформації, такі як: конкретизація і генералізація.

Література

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні, жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.